

FØROYUM SKULU FØROYINGAR LIVA — vel lista C — OG LIVA VÆL

Veljið rætt!

Nú stundar til valið 8. november, og mangt er at triva í, nú hesi 4 árinu eru farin; hvat hava hesir goðu harrar gjørt fyri okkum fiskimenn har úti í Tinganesi hesi árinu?

Fyrsta bragðið, teir gjørdur, var í 1963. Eg, sum skrivi hesa grein, var ein av teimum, sum varð ógviliga skuffaður. Vit komu heim aftur av einum longum og strævnum Grønlandstúri og vistu, at prisurin var avbæra goður, og úrtøkuna roknaðu vit hareftir; men hvat hendi? Vit, og øll tey skip, sum komu heim ta tíðina, tað var um júlitið, komu undir tað prisbann, sum okkara landsstýri setti, at eingin fiskur skuldi av landinum fyri minni enn 145 pund tonsið; tað var nógv talað og skrivað um tað. Eg veit, at privat eigarar av onkrum bátum, komi tað illa við, tí tað gekk illa at fáa endarnar at rokka saman, og sum rimiligt var tað ein dyggur stoytur fyri teir, og ekkum allar, at noyðast at bita í tað súra eplið. Minnist meg rætt var prisurin í Esbjerg tá 135 pund tonsið. Av tí last, sum vit høvdu, lá tað um 1400 kr. pr. mann — vit mistu, tí vit ikki sluppu niður við fiskinum, so tað var ikki bara missur fyri okkum, men ein landskaði.

So reypaðu hesir goðu harrar frammanundan síðsta vali um eitt og annað gott, teir skuldu gera.

NATO-málið var eitt. Allar hermenn út av landinum o. s. fr.; men sum vit allir føroyingar vita, so er ein veldug marinustøð bygd uppi við Hoyvíkstjørn — undir hesum landsstýrinum, og sum mær er fortalt, hava teir verið so góðir við hesar natomenn, at tað er ikki orð fyri; teir hava »ballast« við teimum, og tað man ikki vera smávegis heldur; eg kann bara tiltekja mær, at í øllum hesum blidskapinum hava teir óivað biðið teir endiliga verið her, so leingi, teir sjálvir vilja, annars missa vit allar hesar goðu veitslurnar.

Vetnennningar, tit kunnu sanniliga siga, at hetta landsstýrið arbeiddi ikki væl fyri tykkum í málinum um »Joanes Fonsdale; eg tosaði fyri kortum við ein av teimum monnum, sum var ógviliga forharmadur yvir at missa tað frálíka skip. Tað stóð ikki væl til peningaliga tá í lotuni.

Men alt varð ordnað tá gjøgnum goðar menn og bankan.

Men hvat hendi, báturin varð seldur undan hondum teirra, segði hesin maður fyri mær.

Tað var ein av teimum ringu gerðunum, hetta landsstýrið hevur gjørt.

Vestmenningar, minnst til tað tann 8. november; verið ikki líkasælir, verið við til at fáa okkum nýggjar menn í landsstýrið. Eg, sum mangur annar, havi sitið við radio hesi kvöld og lurtað eftir hesum goðum monnum, sum hava sagt sína søgu.

Fyrsti talari var Kjartan Mohr, eg minnst ikki so nógv av tí, hann segði; men tað var nokk so skjótt, at hann kom inná P. M. Dam, hvussu lítið hann hevði virkað í seinasta landsstýri, kanska sum undirkast fyri at orkima fólk frammanundan orðavavstrinum um hitt frálíka samarbeiðið hjá hesum landsstýrinum, sum tó skrædnadi í fjør av berum klandri.

Ein kundi havi hug at spurt, hvi stendur nýggi Smiril á Tórshavnar skipasmíðju, hóast hann kundi verið bygdur stórri, meira skjótgangandi og biligari aðrastaðni, og hildið fram við spurninginum: hvat vildi verið hent landsstýrinum, um hann ikki stóð á Tórshavnar skipasmíðju?

Nei, ikki fara vit at rósa landsstýrinum fyri broðraligt samarbeiði og enn minni fyri góðgerðir fyri okkum fiskimenn.

Eg havi longu nevnt domi; men loyvi mær at minna fiskimenn á, at »fiskimannavini« hava hesir menn ikki verið, tí tað stendur fast, at teir hava felt málið um 1800 kr. minstuløn.

at teir hava felt málið um hægri prísivíðbót fyri millum- og serliga smáfisk.

at teir hava felt málið um prísivíðbót til fiskimenn, tá skipið landar í útlöndum,

at teir hava felt málið um frittíðarløn til útróðramenn í Grønlandi, at teir hava lagt stóran toll uppá tubbakið, skráðið og snúsið.

at teir hava lagt stóran toll uppá stóran part av fiskimannaútgærdini, har eingin tollur var fyrr.

Eg kundi hildið áfram, og eg kundi farið aftur í tíðina og vist á domi í rúgvuvis, hvussu hesir menn hava borið seg at móti okkum fiskimönnum. Tað er eitt dapurt kapitl í stríði og strevi fiskimansins at vinna dagligt breyð fyri seg og sína familju — og fyri at halda landinum uppi.

Eitt mál, ið eg havi serligan áhuga fyri, fari eg at triva í, áðrenn eg endi:

Javnaðarflokkurin hevur ofta tað frammi at bota um korini hjá lærlingum, men tað hevur staðið í botni. Eg vóni, at hetta góða mál verður framt, so skjótt nýggja tingið og nýggja landsstýrið verður sett við einum sterkum javnaðarmeirluta.

Ein av teimum ungu politikkarunum, sum var í útvarpinum fyri javnaðarflokkin hevði á máli lærlingarnar og kor teirra. Hetta er nakað, ið er vert at tala um.

Eg vil enda grein mína við at biðja tykkum ungu kvinnur og menn, og øll tykkum eldri, sum treingja til hjálps — fólkar-, avlams- og aðra pensjón ella sosialan styrk —: setið kross fyri lista C á valdegnum 8. nov.

Fyrrv. fjórveldismaður í Norðoyum.

AVARP SU'S TIL LØGTINGSVALIÐ 8. NOV. 1966

BARNAGARÐAR og BARNAHEIM

Í mongum forum er treytin hjá einari familju, fyri at fáa »endarnar« at rokka saman, tann, at bæði maður og kona noyðast at arbeiða úti.

Hetta forir ofta stórar trupulleikar við sær. Landið eigur tí at taka sær alla ábyrgd av byggjan og rakstri av voggustovum og barnagarðum. Samuleiðis við barnaheimum og ungdomsheimum, so teimum sum ongan góðan hava, verður tryggjað góð og rimiligt kor.

Endamálið í einum aktivum sosialpolitikki er at skapa trygd fyri allar samfelagsborgarar. Tað er av avgerandi týdningi bæði fyri hin ein staka og fyri alt samfelagið, at tað skapast góðir livsmøguleikar hjá tí einstøku familjuni.

Samfelagið hevur skyldu til at framskunda eitt byggjari av íbúðum, har góðskan og stoddin eru í lagi, við teimum lægst móguligum umkostningum. Tann mannarættur, sum tann góða íbúðin er, eigur ikki at vera misbrúktur av privatum byggispekulantum. Øll hava rætt til eigið hús ella íbúð, líka mikil hvussu familjuviðurskiptini eru.

Í hesum dyru tíðunum er tað ofta neyðugt, at bæði maður og kona mugu arbeiða úti. Maður við familju, sum hevur bygt sær egin hús, og bert hevur eina arbeiðsmannaintøku, kann ikki klára at gjalda tað, sum gjaldast skal í rentu og »dráttum« uppá eina hús í dag, einsamallur. Fylgjan verður tí ofta hon, at konan eisini má út at arbeiða. Spurningurin verður so, — hvussu við bornum?

Tað má í mongum forum sigast at vera púra óforsvarligt frá foreldranna síðu, at seta eina 15-16 ára gamla »smágentu« heima við hús at passa børn, meðan bæði mamman og pápin eru úti og arbeiða allan dagin. Betur hevði verið, um borni annaðhvørt fóru á eina voggustovu ella ein barnagarð, alt eftir hvussu gomul tey vóru, har ein væl-lærd tilkomin barnaplejska hevði umsjónina við barninum/børnunum; meðan foreldrin vóru til arbeiðis, í staðin fyri at lata bornini upp í hendurnar á einari hálvaksnari gentu, sum í flestum forum ikki er uppgávuna vaksni.

Her í Havnini og á teim stórru bygdunum tróta bæði voggustovur og barnagarðar í stórum tali. SU krevur, at hitt almenna fer undir at byggja og reka tilíkar stovnar sum voggustovur, barnagarðar, barnaheim og ungdomsheim. Hitt almenna eigur at tryggja sær, at uppalirgin er í samfjór við tíðarinnar krov, og ikki ávirkað av nationalt o. o. grundum. Vit halda ikki, at hetta týðningarmikla arbeiði,

nevniliga at uppala bornini til komandi samfelagsborgarar, kann yvirleyst til privatar fyrirkur av ymsum slag, eitt nú nunnurnar við Vardagotu. Landið má taka sær um reiggj á hesum oki, og byggja føroysktum børnum føroyskt heim til »dormevendu« endamáli.

Tey born, sum ongan góðan eiga, hava ein sjálvragdan rætt til at fáa hjálpsamsvarandi teirra krovum frá hinum almenna.

Eitt sum als ikki finst her á landi er eitt ungdomsheim, t. v. s. eitt víðari framhald av einum barnaheimi. Hetta mál átti fyri langari tíð síðani at verið »loyst«, og ikki eigur nakar at ivast í, at javnaðarmenn eru teir einastu, ið hava vilja og evni til at loysa henda átróðrandi samfelagsspurningin.

Javnaðarflokkurin hevur altíð staðið á odda fyri at vinna tí minni menta sosialt rættvisi her í samfelagnum. Flokkurin sær tað sum sína høvuðsuppgávu at halda áfram við hesum rættvisibardaga móti borgarligu fylkingina, fyrst og fremst á Føroya løgtingi.

Maður og kvinna, sum styðja henda sjálvsagda rætt, at liva og liva væl í egnum landi, fara á val 8. november og velja javnaðarflokkin, lista C.

Johan Samuelsen.

Leidin til frælsis og framburðar — listi C!